

יום שלישי כ"א בשבט תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - ח'

1. מברכין ברכת חתנים בעשרה כל שבעה, והוסיף רב יהודה: דווקא כשבאו פנים חדשות. אלו ברכות מברך? שהכל ברא לכבודו על כבוד ה' בהאספות הקהל לשמח. **יוצר האדם על בריאת אדם הראשון. אשר יצר את האדם על בריאת זכר ונקבה.** שוש תשיש על בנין ירושלים. שמח תשמח תפילה שיהיו החתן והכלה שמחים בהצלחה כל ימיהם. אשר ברא ששון שבח לה' שברא חתונת דיבוק איש ואשה.
2. לוי לא בירך 'יוצר האדם', רב אסי כן בירך. במה נחלקו?
להו"א: לוי סבר אדם וחווה נוצרו במעשה אחד, גוף עם שני פרצופין. רב אסי סבר בתחילה נוצר אדם מעפר ואח"כ נוצרה חווה, ולכן שתי ברכות יצירה למסקנא: בתחילה חשב לברוא שתיים אבל לבסוף בראם ביצירה אחת. [ובזה מיושב 'האדם בצלמו' לשון יחיד, ומאידך 'בראם' לשון רבים].
לרב אסי הולכים לפי המחשבה, ללוי הולכים לפי המעשה.
3. רב אשי ביום הראשון בירך כל הברכות, כיצד נהג בשאר הימים?
אם הגיעו פנים חדשות בירך כולם, ואם לא כיון שזה רק הוספת שמחה בירך 'שהשמחה במעונו' ו'אשר ברא'.
4. מתי מברך שהשמחה במעונו?
משבעה ועד שלשים מברך, אף אם לא קרא למוזמנים מחמת הנישואין. משלושים ועד י"ב חודש רק אם קרא מחמת הנישואין.
ממתי מתחיל - משיטילו השעורים לקערה, לצורך החופה.
רב פפא בירך משעת אירוסיו בנו - כיון שכל צרכי החופה היו מוכנים לו, ולא חשש שידחה הנישואין.
רבינא בירך משעת אירוסיו בנו עם בת רב חביבא, והסביר שבטוח הוא שלא יחזרו בהם, ולבסוף חזרו.
רב תחליפא בר מערבא הוסיף דברים אף בשתי הברכות הראשונות, ולפיכך חתמן. ואין הלכה כמותו.
רב חביבא בירך שהשמחה במעונו בברית מילה ואין הלכה כמותו כיון שטרודים מצער התינוק.
5. ר' יוחנן: חתנים מן המניין ואין אבלים מן המניין. כיצד יכול לחלוק על הברייתא 'חתנים ואבלים מן המניין' [ובשלמא רב תנא ופליג]?
א. כוונת הברייתא שמצטרף לזימון, וכוונת ר' יוחנן שאינו מצטרף לעשרה ב'שורה'
והקשו: שאין מתורץ בזה מימרא אחרת של ר' יוחנן שאמר כן על 'ברכת' אבלים והרי אין ברכה בשורה.
ב. כוונתו על סעודת ההבראה שברחבה. והברכה שייכת כל שבעה כשבאו פנים חדשות לנחם.
6. ריש לקיש הלך לנחם את רב חייא בר אבא על מות בנו וביקש ממתורגמנו יהודה בר נחמני לומר דברים. מה אמר?
א. כנגד מות הילד - פתח ואמר וירא ה' וינאץ ... כשאבות מנאצים להקב"ה כועס על בניהם ומתים כשהם קטנים.
י"א שבחור מת ואמר: על כן על בחוריו לא ישמח ה'... וכל פה דובר נבלה... 'ועוד ידו נטויה' - הכל יודעין כלה למה נכנסה לחופה אלא כל המנבל פיו... אפילו נחתם לו גזר דינו של שבעים שנה לטובה, נהפך עליו לרעה. ולא שבא לצערו אלא לומר לו חשוב אתה להתפס בעוון הדור.
ב. כנגד שבחו של הקב"ה - הקל הגדול ברוב גדלו... בא"י מחיה המתים.
ג. כנגד אבלים - אחינו המיוגעים... רבים שתו רבים ישתו כמשתה ראשונים כך משתה אחרונים וכו'... ברוך מנחם אבלים.
ד. אביי העיר שאין לומר 'רבים ישתו' ומשתה אחרונים' כדי שלא יפתח פיו לשטן [כמ"ש 'כסדום היינו' ולאחמ"כ נאמר להם 'קציני סדום']
ה. כנגד מנחמי אבלים - אחינו גומלי חסדים... בעל הגמול ישלם לכם גמולכם ברוך אתה משלם הגמול.
ה. כנגד כל ישראל - רבון העולמים פדה והצל... ברוך אתה עוצר המגפה.
7. עשרה כוסות תקנו לשתות בבית האבל. [תנו שכר לאובד ויין למרי נפש] כיצד קבעום?
3 קודם אכילה לפתוח מעיו. 3 בתוך אכילה לשרות את האוכל שבמעיו. 4 לאחר אכילה: הזן, ברכת הארץ, בונה ירושלים, הטוב והמטיב.
מאוחר יותר הוסיפו ארבעה כוסות וברכות כנגד: חזני העיר, פרנסי העיר, בית המקדש, לכבוד רבן גמליאל.
אלא שהתחילו האבלים להשתכר לכן החזירו הדבר ליושנה - עשרה כוסות.
8. מדוע תיקנו כוס לכבוד ר"ג?
הקושי להוציא כסף על תכריכים יקרים, היה קשה לקרובים יותר מהמיתה, והיו מניחים המת ובורחים. לכן נהג קלות בעצמו וכשמת הוציאוהו בכלי פשתן שהם זולים ונהגו כך כל העם אחריו. וכיום נהגו אפילו בבגד קנבוס ששוה זוז.